

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. 4. 1957, sp. zn. 1 Tz 40/57

Číslo: 50/1957

Právní věta:

K poměru trestných činů loupeže podle § 232 tr. zák. a vydírání podle § 233 tr. zák.

Užije-li pachatel vůči napadenému pohrůžky bezprostředního násilí, t. j. takové hrozby, z níž je patrné, že na napadeném bude vykonáno násilí na místě, ihned bez odkladu, neporobí-li se vůči pachatele, který se chce zmocnit cizí věci, jde o loupež podle § 232 tr. zák. bez ohledu na to, zda pachatel napadenému věc odejme, či zda ji vydá pachateli napadený pod vlivem pohrůžky.

Jestliže však pachatel v úmyslu zmocnit se cizí věci neužije vůči napadenému násilí ani pohrůžky bezprostředního násilí, nýbrž jen pohrůžky, podle které má být násilí vykonáno v časovém odstupu, jde o trestný čin vydírání podle § 233 tr. zák. a nikoliv o loupež.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.04.1957

Spisová značka: 1 Tz 40/57

Číslo rozhodnutí: 50

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Loupež, Vydírání

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Lidový soud trestní v Ostravě rozsudkem ze 24. července 1956 uznal mladistvého vinným mimo jiné trestným činem vydírání podle § 233 odst. 1, odst. 2, písm. a) tr. zák. proto, že mladistvý přinutil ranami pěstí do hlavy a pohrůžkou vraždy zdůrazněnou napřaženým nožem, napadeného P aby mu dal peníze.

Krajský soud v Ostravě k odvolání mladistvého a jeho otce zrušil rozsudek lidového soudu ve výroku o trestu a uložil mladistvému mírnější trest.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil rozsudek lidového i krajského soudu mimo jiné též ve výroku o vině trestným činem vydírání a nařídil lidovému soudu, aby v rozsahu zrušení věc znovu projednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Generální prokurátor ve stížnosti pro porušení zákona (mimo jiné) vytýká, že lidový soud porušil zákon v ustanovení § 233 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., když uznal mladistvého vinným trestným činem vydírání podle § 233 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Ačkoliv zjistil, že mladistvý vynutil na napadeném P peníze pod pohrůžkou, že ho bodne nožem, tedy pod pohrůžkou bezprostředního násilí, měl nesprávně za to, že chtěl-li mladistvý dosáhnout toho, aby mu P vydal peníze „dobrovolně“, aniž se jich chtěl sám zmocnit, nejsou splněny všechny zákonné znaky trestného činu loupeže podle § 232 odst. 1 tr. zák.

Nutno přisvědčit stížnosti pro porušení zákona, pokud napadá rozsudek soudu první stolice ve výroku o vině mladistvého trestným činem vydírání podle § 233 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Podle odůvodnění rozsudku lidového soudu mladistvý napadl P, pronásledoval ho a když jej dostihl, napřaženým nožem mu vyhrožoval probodnutím, žádaje na něm peníze. Napadený P pod touto pohrůžkou mu ze strachu peníze dal. Tento skutkový závěr se opírá o náležitá zjištění rozhodných skutečností a nelze mu nic vytknout. Právní závěr však, že tento skutek je trestným činem vydírání podle § 233 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., a nikoliv trestným činem loupeže podle § 232 odst. 1 tr. zák., jak bylo žalováno, je v rozporu se zákonem.

Podle názoru lidového soudu je rozhodující pro úvahu, zda jde v souzeném případě o trestný čin loupeže spáchaný pohrůžkou bezprostředního násilí, či o vydírání spáchané pohrůžkou násilí, skutečnost, zda se chtěl mladistvý zmocnit peněz, či zda chtěl jen donutit P, aby mu peníze vydal „dobrovolně“. Poněvadž zjistil, že mladistvý pohrůžkou násilí a násilím nutil P, aby mu peníze vydal „dobrovolně“, tedy aby něco konal, při čemž vyhrožuje, použil otevřeného nože, tedy zbraně, uznal soud na trestný čin vydírání podle § 233 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák.

Jednání pachatele je trestným činem loupeže podle § 232 odst. 1 tr. zák., užije-li pachatel násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu, aby se zmocnil cizí věci. Úmysl pachatele tu tedy směřuje k tomu, aby násilím překonal nebo znemožnil odpor, který by mu bránil zmocnit se cizí věci. Užije-li pachatel pohrůžky násilí, pak musí být z hrozby patrné, že na napadeném bude vykonáno násilí na místě, ihned a bez odkladu, nepodrobí-li se vůli pachatele, který se chce zmocnit cizí věci. Musí tedy jít o pohrůžku bezprostředního násilí. Pak je nerozhodné, zda napadenému pachatel věc odejme sám nebo napadený pod vlivem násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí věc pachateli vydá.

U trestného činu vydírání podle § 233 tr. zák. je rozsah toho, čeho pachatel chce dosáhnout svým jednáním, mnohem širší než u trestného činu loupeže. Úmysl pachatele se tu neomezuje na to, zmocnit se cizí věci. Směřuje-li však jednání pachatele k tomu, aby se mu dostalo cizí věci, půjde o trestný čin vydírání jen tehdy, neužije-li pachatel ani násilí ani pohrůžky bezprostředního násilí, nýbrž jen pohrůžky násilí, které má být vykonáno s časovým odstupem, nebo pohrůžky jiné těžké újmy.

Lidový soud správně zjistil, že mladistvý za účelem získání peněz poškozeného několikrát udeřil, pronásledoval jej a konečně mu vyhrožoval napřaženým nožem, že jej probodne, nedá-li mu peníze, takže poškozený ze strachu mu je dal.

Podle úmyslu mladistvého tu bylo násilí a pohrůžka bezprostředního násilí prostředkem k tomu, aby se zmocnil peněz napadeného a trestný čin loupeže podle § 232 tr. zák. byl již užitím násilí a touto pohrůžkou dokonán.

Je-li výrok o vině trestným činem loupeže nerozhodné, měl-li pachatelův úmysl zmocnit se cizí věci úspěch, je též z této úvahy patrné, že je vadný názor lidového soudu, když z té okolnosti, že napadený mladistvému peníze sám ze strachu vydal, má za to, že se dopustil jen trestného činu vydírání podle § 233 tr. zák.

Porušil proto lidový soud tímto výrokem zákon v ustanovení § 233 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. a § 232 odst. 1 tr. zák. Odvolacímu soudu bránilo ustanovení § 196 odst. 1 tr. ř. z r. 1950, aby toto pochybení soudu první stolice napravit.